



## OSLO TINGRETT

### BESLUTNING

---

**Avsagt:** 04.05.2022

**Saksnr:** 22-005490MED-TOSL/05

**Dommer:** Dommerfullmektig med Therese Heggedal  
alminnelig fullmakt

**Meddommere:**

---

Den offentlige påtalemyndighet

Vilde Humlegård

**mot**

Roar Alexander Mikalsen

Advokat Lars Mathias Undheim

## KJENNELSE

### Innledning

Denne kjennelsen gjelder anmodning om avskjæring av forsvarets bevis i straffesak mot Roar Alexander Mikalsen.

Mikalsen er ved tiltalebeslutning av 11. januar 2022 tiltalt for overtredelse av straffeloven § 231 første ledd for ulovlig å ha oppbevart 24,99 gram marihuana og ca. 11 gram sopp inneholdende psilocybin og /eller psiocin.

Hovedforhandling er berammet til 1. juni 2022. Påtalemyndigheten vurderte en rettsdag til å være tilstrekkelig, men at det ble fra forsvarets side bedt om ytterligere to rettsdager til bevisførsel, og det er derfor foreløpig satt av tre dager.

Forsvarer inngav en foreløpig bevisoppgave 5. april 2022 der det varsles om seks vitner, tre dokumentarfilmer, fire dokumenter og eventuelt ytterligere dokumentbevis.

Aktors inngav anmodning om avskjæring av bevis den 6. april 2022. Tilsvar forelå 29. april 2022.

Retten mener spørsmålet om bevisavskjæring i er tilstrekkelig belyst og at det er forsvarlig med en skriftlig behandling av denne saken.

### Kort om de juridiske utgangspunkter

Som det klare utgangspunkt har partene i en straffesak adgang til å føre de bevis de ønsker, fordi dette sikrer en best mulig opplysning av saken, jf. blant annet Rt-2008-605 avsnitt 13.

Fra dette utgangspunkt er det gjort unntak. Straffeprosessloven § 292 andre ledd hjemler bevisavskjæring av forhold uten tilstrekkelig relevans, og gjelder både når avgjørelsen treffes under saksforberedelsen og under hovedforhandlingen, jf. Straffeprosessloven Kommentartutgave, ajourført versjon. Bestemmelsen lyder slik:

*Om ikke annet følger av tredje ledd eller av § 292 a, kan bevis som er for hånden, bare nektes ført når beviset*  
*a) gjelder forhold som er uten betydning for dommens innhold,*

- b) gjelder forhold som allerede er tilstrekkelig bevist, eller
- c) åpenbart ikke har noen beviskraft.

Slik det fremgår av lovens ordlyd har retten har således begrensede muligheter til å nekte partene å føre bevis som er for hånden.

### **Vedrørende varslede vitnebevis**

#### Konklusjon

Vitnebevisene avskjæres.

#### Om bevistilbudet

I forsvarers bevisoppgraden er det listet opp følgende vitner:

1. Tidligere justis- og beredskapsminister Monica Mæland
2. Justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl
3. Tidligere helse- og omsorgsminister Bent Høie
4. Hele- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol
5. Riksadvokat Jørn Sigurd Maurud
6. Statsadvokat Runar Torgersen

Forsvarer har i bevistilbudet opplyst at vitnen skal «svare for dagens politikk og forvaltningen av den og videre forklare seg om nødvendigheten og forholdsmessigheten av behovet for denne straffepolitikken i et moderne samfunn.»

Følgende står beskrevet om hva de enkelte vitnene skal belyse:

*Vitne 1 og 3 var ansvarlig for justis-, kriminal- og helsepolitikken i forkant av og da rusreformen ble fremmet. De skal belyse det manglende ansvaret som ble tatt med hensyn til å bringe norsk lovgivning i samsvar med menneskerettighetene, samt forklare seg om forsøket som ble gjort for å bringe norsk lovgivning i samsvar med menneskerettighetene via rusreformen. Vitne 2 og 4 er ansvarlig for dagens ruspolitikk, og skal forklare retten hvilket grunnlag nødvendigheten og forholdsmessigheten av å opprettholde dagens strafferegime bygger på. Vitnene 5 og 6 er de øverste representantene for påtalemyndigheten som skal forklare seg både om tidligere praktisering av strafferegimet og hvordan dette samsvarte med menneskerettighetene samt om deres bidrag over tid til avkriminalisering, deriblant rusreformen.*

Samtlige vitner ønskes fremmet av forsvaret, og er anmodet avskåret fra påtalemyndighetenes side.

Forsvarets anførsler – i korte trekk

Det er ikke grunnlag for å avskjære vitnebevisene verken etter strpl. § 292 andre ledd bokstav a eller b.

Hensikten med bevisførselen er å godtgjøre at det er i strid med menneskerettighetene å straffe Mikalsen for oppbevaringen av rusmidlene som er nevnt i tiltalebeslutningen.

Vitnebevisene er i kjernen for skyldspørsmålet i saken, da en rettslig avgjørelse som konstaterer at det er menneskerettsstridig å straffe Mikalsen etter tiltalen vil for ham utgjøre en straffrihetsgrunn som faller direkte innunder skyldspørsmålet.

Vitnebevisene er åpenbart relevante for rettens avgjørelse, idet vitnene som ønskes ført både fremmer og forvalter dagens politikk som det anføres at er i strid med menneskerettighetene.

Det er av sentral betydning at saken er tilstrekkelig godt opplyst til at spørsmålet om menneskerettsstrid kan avgjøres basert på et tilstrekkelig bredt, oppdatert og forsvarlig beslutningsgrunnlag.

Spørsmålet om behov for ytterligere bevisførsel rundt temaene er noe som vanskelig kan avgjøres under saksforberedelsen uten at vitnene først er hørt.

Påtalemyndighetenes anførsler i korte trekk:

Samtlige vitner skal avskjæres som bevis jf. strpl. § 292 annet ledd bokstav a og b, idet vitneførselen ikke anses å ha betydning for avgjørelsen av verken skyld – eller straffespørsmålet.

Påtalemyndighetens bevisoppgave sammenhold med tiltaltes forklaring, anses tilstrekkelig for å møte beviskravet for både skyld – og straffespørsmålet i saken.

Rettsalen under hovedforhandling anses ikke som egnet sted for ellers å belyse straffepolitikk eller ønske om lovendring fra tiltaltes side.

Retten vurdering

Retten har kommet til at vitnebevisene skal avskjæres jf. straffeprosessloven § 292 annet ledd bokstav a.

Forsvarer har i bevisstilbudet opplyst at vitnen skal «svare for dagens politikk og forvaltningen av den og videre forklare seg om nødvendigheten og forholdsmessigheten av behovet for denne straffepolitikken i et moderne samfunn.»

Selv om forsvarer anfører at domfellelse er i strid med menneskerettighetene, særlig EMK artikkel 8, og dette skal vurderes grundig og forsvarlig av retten, skal retten ikke ta stilling til dagnes straffepolitikk eller forvaltningen av den, men foreta en rettslig vurdering basert på rettskildebildet, derunder avgjørelsen fra høyesterett i HR-2022-731-A og dommer fra EMD, sett opp mot den konkrete sak. De tema vitnene er varslet å skulle belyse angår derfor «forhold som er uten betydning for dommens innhold», både med hensyn til skyldspørsmålet og straffespørsmålet.

Vilkår for avskjæring etter straffeprosessloven § 292 annet ledd bokstav a. foreligger dermed, og påtalemyndighetenes anmodning om bevisavskjæring tas til følge.

Retten tar ikke stilling om bevisene også gjelder forhold som allerede er tilstrekkelig bevist, eller åpenbart ikke har noen beviskraft, jf. straffeprosessloven § 292 annet ledd bokstav b og c.

### **Vedrørende varslede dokumentarfilmer**

#### Konklusjon

Dokumentarfilmene avskjæres.

#### Om bevisstilbudet

I forsvarers bevisoppgaven er det listet opp følgende dokumentarfilmer, hver på over en time:

- Kampen om hampen
- The House I Live In
- Neurons to Nirvana - Understanding Psychedelic Medicine

Følgende står beskrevet om hva filmene skal belyse:

*(...) utstrekningen av at gjeldende narkotikapolitikk mangler et legitimt formål, er unødvendig skadelig og uforholdsmessig inngripende.*

#### Påtalemyndighetenes anførsler i korte trekk:

Samtlige filmer skal avskjæres som bevis jf. stprl. § 292 annet ledd bokstav a og b.

Det vises til forsvarets beskrivelse av at filmene viser utstrekningen av at gjeldende narkotikapolitikk mangler et legitimt formål, er unødvendig skadelig og uforholdsmessig inngripende.

#### Forsvarets anførsler – i korte trekk

Det er ikke grunnlag for å avskjære dokumentarfilmene verken etter strpl. § 292 andre ledd bokstav a eller b.

Filmbevisene skal inngå i prøvingen av de menneskerettslige spørsmålene saken reiser, og er dermed neppe uten betydning.

Filmbevisene gjelder ikke forhold som allerede er tilstrekkelig bevist med mindre politiet er av samme oppfatning som forsvaret rundt unødvendigheten og uforholdsmessigheten av dagens strafferegime.

#### Retten vurdering

Retten har kommet til at dokumentarfilmene skal avskjæres jf. straffeprosessloven § 292 annet ledd bokstav a.

Retten oppfatter forsvarer dithen at retten ved bruk av blant annet filmene skal vurdere rettspolitiske spørsmål, hvilket faller utenfor rettens myndighetsområde.

Vurderingen av om det vil være forholdsmessig å bruke straff overfor rusavhengige, må gjøres ut fra de konkrete forholdene i den enkelte saken, jf HR-2022-731-A avsnitt 40.

Filmbevisene er ikke opplyst å skulle belyse noe vedrørende den konkrete tiltalte, og det antas ikke bestridt at rusavhengige tilhører en sårbar gruppe, eller at lovgiver har endret syn på straffutmåling for rusavhengige ved befatning med narkotika til «egen bruk», jf HR-2022-731-A med videre henvisninger.

Retten mener derfor at de tema dokumentarfilmene er varslet å skulle belyse angår «forhold som er uten betydning for dommens innhold», både med hensyn til skyldspørsmålet og straffespørsmålet, jf straffeprosessloven § 292 annet ledd bokstav a.

Anmodningen om bevisavskjæring tas på denne bakgrunn til følge.

Retten tar ikke stilling om bevisene også gjelder forhold som allerede er tilstrekkelig bevist, eller åpenbart ikke har noen beviskraft, jf. straffeprosessloven § 292 annet ledd bokstav b og c.

## Vedrørende varslede dokumentbevis

### Konklusjon

Samtlige dokumentbevis avskjæres.

### Om bevisstilbudet

I forsvarers bevisoppgaven er det listet opp følgende dokumentbevis:

- Drug Policy, Punishment and Human Rights av 22.01.22
- Brev av 21.12.21
- Brev av 18.01.22
- Brev av 02.02.22

### Påtalemyndighetenes anførsler i korte trekk:

Samtlige dokumenter skal avskjæres som bevis jf. strpl. § 292 annet ledd bokstav a og b.

Dokumentbevis opplistet i bilag 1-4 forstås å gjelde tiltaltes tanker omkring straffepolitikken i Norge i dag, og relevante momenter herfra vil i tilfelle kunne belyses gjennom tiltaltes egne forklaring for retten.

### Forsvarets anførsler – i korte trekk

Det er ikke grunnlag for å avskjære dokumentbevisene verken etter strpl. § 292 andre ledd bokstav a eller b.

Bilag 1 inneholder et konsist dokument til retten som sammenfatter Mikalsens standpunkter og grunnlagene for det som kan sammenlignes med et faktisk utdrag og hjelpedokument til bruk for å vurdere anførselene om menneskerettighetsbrudd i innværende sak.

Brevene i bilagene 2-4 dokumenterer prosessen Mikalsen har hatt med politiet for å ansvarliggjøre politietaten vedrørende deres ansvar for å sikre menneskerettighetene.

### Retten vurdering

Retten har kommet til at dokumentbevisene skal avskjæres jf. straffeprosessloven § 292 annet ledd bokstav a.

Retten har gjennomgått dokumentbevisene, som handler om tillates syn på ruspolitikken og rettstilstanden.

Retten skal ikke ta stilling til dagnes straffepolitikk eller forvaltningen av den. De tema dokumentene er varslet å skulle belyse angår derfor «forhold som er uten betydning for dommens innhold», både med hensyn til skyldspørsmålet og straffespørsmålet. De juridiske argumenter som fremgår av dokumentene hører til forsvarers prosedyre og ikke bevisførselen.

Vilkårene for bevisavskjæring foreligger dermed også for dokumentbevisene, og påtalemyndighetenes anmodning om bevisavskjæring tas til følge.

Retten tar heller ikke for dokumentbevisene stilling om bevisene også gjelder forhold som allerede er tilstrekkelig bevist, eller åpenbart ikke har noen beviskraft, jf. straffeprosessloven § 292 annet ledd bokstav b og c.

### **SLUTNING**

1. Samtlige vitnebevis i forsvarers bevisoppgave av 5. april 2022 avskjæres.
2. Samtlige dokumentarfilmer i forsvarers bevisoppgave av 5. april 2022 avskjæres.
3. Samtlige dokumentbevis i forsvarers bevisoppgave av 5. april 2022 avskjæres.

### **Beslutning**

På bakgrunn av dagens kjennelse om bevisavskjæring reduseres tiden avsatt til hovedforhandlingen fra 3 rettsdager til 1 rettsdag. Oppstart er fortsatt 1. juni 2022.

Retten hevet

Therese Heggedal